

Център Амалипе

Гватемала дни преди края на 13 бактун

ДЕКЕМВРИ 2012

El Corazon del Mundo Maya

В края на ноември и началото на декември, когато хиляди туристи правеха резервации за Южно Мексико и Гватемала с надеждата да видят края на света „предсказан“ от майите в страната на майите, представители на Център Амалипе, както и на 6 организации от Македония посетихме Гватемала. Визитата бе организирана от Центъра за изследване на равенството и здравната система (Centro de Estudios para la Equidad y Governanza en los Sistemas de Salud - CEGSS) в Гватемала и Институт „Отворено общество“ – Ню Йорк. Тя не бе част от процъфтяващата туристическа индустрия, свързана с очаквания (най-вече от европейците) край на света („определен“ за 21 декември 2012): посетихме Гватемала с поглед не към миналото на древните майи, а към настоящото на техните потомци; очаквахме не края на

света, а да видим на терен как се прави и как ще се прави общностен мониторинг на здравните услуги в индианските общности.

Гватемала е страна на контрастите. Посрещна ни с цветовете, изтъкани на становеите от сръчните женски ръце, които не изпускат нишката на традицията, цветовете, затъкани в полите, в косите и в гостоприемните усмивки на хората, независимо от сивотата на безнадеждността, в която живеят.

Контрасти

“El Corazon del mundo Maya” – “Сърцето на света на майите”: с това изречение Гватемала посреща хилядите туристи, които ежедневно кацат на летището в Гватемала сити. Съпроводено със снимка на пирамидата от Тикал,

изречението показва, че страната пази руините на най-древните градове от една древна цивилизация, която пленява ума на милиони от целия свят със своето великолепие: най-точния календар в света, изключител-

ни познания по математика, удивителна архитектура, уникална по своята дълбочина космология и мисловност.

Гватемала е страна на контрасти. Посрещна ни и с двете си лица: онова лъскавото, което можеш

Контрасти

*За да го почувстваш
трябва само да
застанеш в цен-
търа на пазара,
да затвориш очи
и просто да
слушаш –
глъчката,
интонацията,
смесицата от
езици и
диалекти...*

да видиш в големите модерни хотели в центъра на Гватемала сити, където без да загубят и капчица от аристократизма си тържествено закусват добре облечени бели жени и техните caballeros, както и онова другото, лицето на жената, превита на две под товара, който носи на главата си, или на 7 – 8 годишните ваксаджийчета, които вместо да изживяват детството си по време на ваканцията, се бият по между си за вниманието на белия господин, който иска да лъснат обувките му така, че да може да се оглед в тях, онова лице, почерняло от слънцето, от товара на времето или само заради това, че понеже са децата на Господ, той ги е изпекъл най-добре във фурната на човешката история. В тази игра обаче Господ играе с две царици ...

Гватемала е страна на контрастите. Посрещна ни с цветовете, изтъкани на станове от сръчните женски ръце, които не изпускат нишката на традицията, цветовете, затъкани в полите, в косите и в гостоприемните усмивки на хората, независимо от сивотата на безнадеждността, в която живеят. Още през първия ден се озовахме в сърцето на тази цветност – пазара на Чичикастенанго, който ни поразил със синкретизма си: в религията, традициите, езиците, вярванията, и най-вече – умението да съхраниш богатството на културата си и да ... оцелееш. За да го почувстваш трябва само да застанеш в центъра на пазара, да затвориш очи и просто да слушаш – глъчката, интонацията, смесицата от езици и диалекти... за да го видиш трябва да отвориш

очи и да погледнеш нагоре – не към Господ – боговете, и християнски и езически, сякаш са забравили тези хора, независимо че те отчаяно и упорито се опитват да измолят благословията им – и по езически и по християнски. В центъра на пазара се намира голямата църква Санто Томас – католическа. В миналото – в онова друго време – е била майански храм. Стълбите към входа и също са осеяни с цветове – не от цветята, които жените продават, а от пъстротата на дрехите им. Мъже и жени са коленичили навсякъде – в църквата, около църквата, в подножението на църквата и безмълвно нашепват езически и християнски молитви, палят тамян и билки, принасят дарове в жертва, прекръстват се и тихо се връщат към ежедневието си. Промъкваме се по тесните пролуки между сергииите, изпъстрени с ръчно тъкани пъстри дрехи, които за туристите са атракция, но за местните хора са повече от ежедневие – средство за препитание, необходимост, традиция, която жените упорито се опитват да съхранят, за да предадат изчезващата гордост на децата си и да съхранят идентичността си.

Контрасти

Всяка от сергиите примамва с цветовете на различните *huipil*, поли и колани от всички части на Гватемала – от късите поли, характерни само за Чичикастенанго, до накитите за глава, изработвани от жените в Небах. Всяко от мо-

мичетата, които продават ни кани да купим нещо. Момичетата са добри търговци. Трудно е да си тръгнеш, ако дори се загледаш в някоя от сергиите. Едно от момичетата само ни спира. Не знам как се казва – аз я нарекох Ремедиос... защото тук стоте години самота още не са свършили... Показва ми всичко – разказа ми историята зад всяка една нишка – показва ми как зелено-червено-сините ивици се преплитат в остри триъгълници, за да изобразят високите планини на Гватемала, показва ми как черно-червените ивици около врата се съединяват в лъчите на Бога Слънце,

показа ми и стилизираните изображения на кетцала.

И кетцала е символ на парадоксите в Гватемала. Той е птицата, символизираща богатото минало и културно наследство на днешните потомци на древните майи. Така се нарича и националната валута – ирония, която продължава да пулсира в контраста между великото минало и отчаяното настояще на същите тези хора, които са поставени на ръба на бедността и безнадеждността.

Вземам ръчно изработения *huipil* и сред слънчевите му цветове започва пътуването ни в Гватемала – “*El Corazon del mundo Maya*”.

Общото между четирите общини е, високата степен на организираност, въпреки условията при които живеят

тези хора; общото е и много активното участие на жените във всяка една област...

Контекстът

През цялата визита се убедихме, че Гватемала наистина е сърцето на света на майите: не толкова заради пирамидите и древните градове, колкото заради днешните майи. По данни от последното преброяване, над 40 % от днешните гватемалци са се определили като майи. Поне още 20 % също са майи, но предпочитат да се декларират като „местисо“ или „ладино“ – за да избегнат силната дискриминация, а също и защото не говорят някой от майанските езици. Разговаряйки с тях и с колегите от Македония не спирахме да се шегуваме, че в Европа всеки иска да се представи за потомък на древен народ, дори това да изглежда смешно за останалите, а в

Гватемала (както и в Мексико, Перу, Боливия и Еквадор) милиони съвсем реални потомци на древните индиански цивилизации искат да скрият древния си произход. Разбира се, това ни бе до болка познато – не са ли стотици хиляди ромите в България, които предпочитат да се определят по всякакъв друг начин, само не и като роми. Приликите не спираха да ни учудват.

За две седмици посетихме четири различни общности, в които нашите домакини от CEGSS подпомагат общностния мониторинг на здравните услуги: Текитан, Ишчигуан, Небах и Зона Рейна. Самите те се различават помежду си: Ишчигуан е най-високата об-

щина в страната, а Зона Рейна е сред ниските джунгли; общността в Зона Рейна е маргинализирана, докато тази в Небах е значително поорганизирана. Общото между четирите общности е, че огромното мнозинство от жителите им са майи, а самите общности са сред най-бедните в страната; общото е високата степен на организираност, въпреки условията при които живеят тези хора; общото е и много активното участие на жените във всяка една област...

Маите в Гватемала и ромите на Балканите: открийте разликите

Моделите на изключване са много подобни. Те комбинират дискриминация, широко разпространени стереотипи, опит да избягаш от собствената си идентичност...

Колкото и странно да звучи, не е никак трудно човек да открие множество прилики между положението на маите в Гватемала (може би и на останалите коренни народи в Латинска Америка) и ромите в България (и останалите източноевропейски държави). Оказа се, че моделите на изключване са много подобни. Те комбинират дискриминация, широко разпространени стереотипи сред всички обществени прослойки, опит да избягаш от собствената си идентичност, значително по-нисък образователен, социален и здравен статус, неучастие във властта и слабо присъствие в държавните институции. Когато домакините ни запознаваха с негативните смисли на думата „indio“ (индианец) имахме чувството, че

ни говорят за „диганин“ на Балканите. Среднотатистическият гватемалец използва „индио“ преди всичко като обидна – човек с ниска култура, беден и мръсен, затова много от образованите индианци, както и голяма част от тези от средната класа предпочитат или да скрият индианския си корен (с което предизвикват присмех – расовите черти трудно се прикриват) или да използват друго име за себе си – *indigena* (туземец), *Maya* или наименованието на съответната група (киче, кекчикел, мам...). Въобще чувстваш се почти като у дома си...

Основното различие е, че в Гватемала става въпрос за изключване на етноси, които съставляват между 40 и 60 % от населението, докато на Балканите соци-

ално и политически изключени са ромите, наброяващи между 5 и 10 % от жителите на съответните държави. Разликата далеч не е само количествена: маите в Гватемала и до днес поддържат свои специфични форми на социална организация, включително йерархизирана система на религиозни водачи, майански лечители и т.н. Структурите на коренните жители са официално признати чрез мирните споразумения от 1996 г. (сложили край на гражданската война), но държавата не ги финансира и под никаква форма не ги подпомага / контролира. Затова и концепта за включване в двата региона е различен. На Балканите говорим за интеграция, която по същество не променя характера на държавата, а я прави включваща цялото население – нещо, което е от интерес за абсолютно всички граждани и би следвало да среща активната подкрепа на елитите на мнозинството. В Гватемала този процес би довел до сериозна трансформация на самата държава: ако тя не само

Маите в Гватемала и ромите на Балканите: открийте разликите

признае, но и започне да включва местните народи с техните социални структури, Гватемала ще се превърне в многонационална и многокултурна държава: поне това сочи досегашния опит от Боливия и Еквадор. Това, че този процес облагодетелства всички граждани и прави икономиката по-силна е очевидно, но съпротивата на настоящите елити би била също толкова логична.

Самите май са разделени на 21 етнически групи, плюс индианците гарифуна, които не са май. Тези групи говорят различни диалекти. Управляващите често използват това, настройвайки една група срещу друга: като се започне от конкистата (когато киче са победени от стотина испанци и десетки хиляди кекчикел) и се стигне до гражданската война, продължила 30 години и взела над 200 000 души (преди

всичко на индианци, избивани както от армията, така и от паравоенни формирования на различни индиански групи, умело настройвани едни срещу други). Това е и една от причините майте в Гватемала да са неорганизирани на национално ниво. Ние от своя страна разказвахме за ромските групи, за вътрешногруповото многообразие, което често се използва за разделение в общността, слава Богу – не в същите параметри!

*Малки семпли
къщурки в селата,
„накацали“ по
хълмовете и сред
горите, оскъдна
покъщнина,
ежедневен
тежък физически
труд по
скромните ниви,
борба за
насыщния.*

Условията на живот

Това, че майте живеят значително по-бедно от останалите гватемалци е видимо и с невъоръжено око. Малки семпли къщурки в селата, „накацали“ по хълмовете и сред горите, оскъдна покъщнина, ежедневен тежък физически труд по скромните ниви, борба за насыщния. В част от селата се убедихме колко прав е Сартр, говорейки че

Нищото също присъства: видяхме, че няма ток и течаща вода, няма баня; компютрите ни не намериха никаква интернет-мрежа. В същото време по лицата на тези хора грееха най-дружелюбните усмивки, а гостоприемството, с което споделяха оскъдната си храна с нас, докосваше най-дълбоките фибри на сърцето. Все едно си бяхме в сел-

ските ромски махали. В градовете кварталите на новодошлите май приличат на истински гета: набързо скалпчени постройки от ламарина и картон, липса на инфраструктура, трафик на наркотици - достойна конкуренция на „Столипиново“ и „Надежда“ и потвърждение на правилото, че гетата навсякъде по света са едни и същи, независимо дали в тях живеят роми, май, араби, афроамериканци.

Политическо участие

Разпитвахме за политическото участие на коренните народи в страна, в която те са мнозинство. Получихме отговори, твърде подобни на тези, които самите ние дадохме на въпросите за ромското политическо участие. Политическите партии в Гватемала масово и без изключение пазаруват „индиански вот“: някъде чрез

традиционните общностни лидери, другаде – чрез заплахи; убеждението и агитацията не са толкова популярни – въпреки че страната бе изпъстрена с агитматериали, никъде не видяхме те да са на някой от майанските диалекти. По плакатите и билбордовете нямаше лица, различни от бялата европейска раса.

Индианците не гласуват за малките индиански партии, които са се появили след годините на гражданската война. Дори нобеловият лауреат Ригоберта Менчу не е успяла да „пробие“ това правило. Не можахме

Политическо участие

да разберем защо в Гватемала майте не са политически организирани както индианците от Боливия (чиито представител Ево Моралес е президент втори мандат) или от Еквадор. Навярно избиването на най-активния елит по време на гражданската война и вътрешно-груповите противоречия допринасят за това. Резултатът е, че едва 4 от депутатите в

Гватемалския парламент са индианци. Обичайно майте са представени в правителството чрез един министър – този на културата. В администрацията служителите с индиански черти видимо са малко, макар техният брой постепенно да се увеличава и да е значително по-висок от този на държавните служители с ромски черти на Балканите.

Постепенно се увеличава броят на завършващите средно и дори висше образование, но той остава непропорционално нисък.

Образование

Нямаше нужда от статистика, за да се убедим, че здравният и образователният статус на майте е значително по-нисък от този на останалите гватемалци. В много от индианските села училищата са до трети клас, след което децата започват работа на полето. На места те вървят с километри пеша, за да посещават училище. Няма сигурен безплатен транспорт до „средищни“ училища. Правилото е повечето от индианските деца да завършват единствено основно образование (шести клас) или да отпаднат преди това.

Постепенно се увеличава броят на завършващите средно и дори висше образование, но той остава непропорционално нисък. Именно тази сравнително малобройна индианска средна класа днес е мотор на борбата на майте за по-достойно съществуване. За нас от Амалипе, организация работеща активно по превенция на отпадането от училище на ромските деца, темата за ранното напускане на образователната система е до болка позната. Видяхме, че въпреки различията в устройството на образователните системи, част от причините за ранното отпадане са много близки: липса на мотивация, неангажираност на родителите, ранни брако-

ве (макар че това по-скоро тук е и резултат), включително и липсата на интеркултурно образование, което да позволи на майанските и на ромските деца да видят своите култури в училище и да почувстват училището като своя институция. Бяхме удивени от това, че в програмите по история в Гватемала, предиспанската история е сведена до 2-3 урока, а майте са представени единствено като цивилизация, която съществува преди откриването на Америка. Индианското дете може да научи за историята на своите деди и за обичаите на своите съвременници толкова, колкото ромското дете на Балканите – т.е. почти нищо. Въпреки че в Гватемала има десетки училища, където се преподава на майански.

Образование

Разбира се, различията между Гватемала и България по отношение на образованието са значителни: домакините не спираха да се учудват, че в България има безплатен транспорт до всяко средищно училище, че има безплатен обяд и следобедни занимания за най-малките, че учителите са с висше образование (в Гватемала учителска правоспособност се придобива в 12 клас), училищните

сгради в България са значително по-големи и добре уредени от тези в Гватемала. Обяснихме, че повечето от тези придобивки се случват със средства от фондовете на ЕС, но е очевидно, че България инвестира повече в своята образователна система, дори в иначе недофинансираните селски училища.

Здравеопазване

Здравните проблеми, с които се сблъскват майките в Гватемала, са подобни на тези, които срещат ромите на Балканите, макар здравно-осигурителните системи да са различни. Огромната част от майките са здравно неосигурени – проблем, който имат и голяма част от останалите гватемалци. Всъщност, процентът на здравно (и социално) осигурените в Гватемала е едва около 16 %, което прави невъзможно реалното функциониране на здравната и социалната система. На практика държавата подsigурява безплатно здравеопазване за всички: то се отнася до определени манипулации и се осъществява преди всичко в болниците. Това е огромен плюс за големия процент здравно-неосигурен гватемалци. Минусите са в по-ниското качество, предоставяно в

държавните болници, липсата на консумативи (заплащани от клиентите), както и в тяхната географска отдалеченост. Ползването на линейка (ако изобщо я има – на повечето места това е лукс), дори в случаите на спешна помощ се заплаща. Така голяма част от жителите на отдалечените планински села не могат да ползват безплатния пакет от услуги. Лечението в болница за майките е по-скоро рядкост, те ползват най-вече ограничените услуги, предоставяни от местните здравни центрове, изградени на общинско ниво и в по-големите села. Затова обикновените майки най-често ползват услугите на местни лечители. Дори ражданията масово се осъществяват у дома. Лошите битови условия, ниската хигиена и здравна култура, както и затрудненията в достъпа да качествени

здравни услуги са причина Гватемала да е на едно от първите места по майчина и детска смъртност, а продължителността на живота с майанските общности да е значително по-ниска. Впрочем, през цялото си пътуване не видяхме индианци на възраст по-висока от 50-55 години.

Ползването на линейка (ако изобщо я има – на повечето места това е лукс), дори в случаите на спешна помощ се заплаща.

Самоорганизация и общностна мобилизация

Една от много съществени разлики между гватемалските майи и балканските роми, която наблюдавахме бе в степента на самоорганизация и мобилизация. През първите четири дни станахме свидетели на 3 демонстрации, организирани от различни майански групи. Поводът бе искане за приемане на закон за селското развитие. В деня, в който групата ни отпътува от Гватемала сити за страната, нашият бус се озова блокиран в продължение на няколко часа на панамериканската магистрала, заедно с хиляди други превозни средства. Оказа се, че индиански активисти са блокирали всички пътища, излизаци от столицата. Въпреки маските, които носеха бе очевидно, че огромната част от тях са жени. Разговаряйки с тях се оказа, че знаят много добре дори детайли от петицията за приемане на закона (селските федерации се борят за него от години) и са решени да не отстъпят. Вдигнаха блокадата едва след като постигнаха споразумение с правителството.

Във всички общности, които посетихме, степента на самоорганизация и мобилизация на местно ниво бяха впечатляващи. На практика във всяка община и всяка село има общностна организация, за което допринася и Закона за гражданското участие. Те периодично избират свои представители в Общинския Обществен Съвет, както и в комисиите по образование и здравеопазване към него. Участието в съвета е на

абсолютно доброволен принцип (въобще доброволството в Гватемала, все още неразгледана от европейските фондове, е дума, която наистина има смисъл), но на практика всички участват в избора, а избраните се отнасят с изключителна отговорност към своите граждански задължения. Бяхме впечатлени от вярата им, че по този начин могат да постигнат конкретни, макар и малки искания. Сравнявахме тази вяра с безверието, което е обхванало нашите роми, както и целите общества в България и Македония.

Важна особеност, която трябва да посочим е, че самоорганизацията и мобилизацията сред майите е преди всичко на местно и общинско ниво. А и активистите, с които се срещнахме имаха конкретни идеи, искания и предложения, които адресираха най-вече към общинските власти. Държавата и нейните национални институции изглеждат твърде далечни, а съдействието от тях – твърде имагинерно за местните. На практика в Гватемала днес няма майанска организация, която може да поставя и отстоява искания на национално ниво. Това в голяма степен е предзададено и от Закона за гражданското участие, който легализира Обществени съвети само на общинско ниво. Липсата на национално застъпничество е изключително сериозна трудност пред движението на майите в Гватемала понастоящем. Поради тази трудност кипещът на местно ниво не може да бъде канализиран и да доведе до устойчиви резултати, които да променят живота на майите.

На практика във всяка община и всяка село има общностна организация, за което допринася и Закона за гражданското

Участието на жените

Пристигайки в първите общности, в които имахме срещи – в Ишчигуан и Тектитан – очаквахме една

преобладаващо мъжка аудитория, както във всяка традиционна култура. Това обаче не се случи. Приятна-

та изненада се оказва не инцидентна ситуация, а устойчива традиция – нещо, с което ние на Балканите не можем да се похвалим – активното участие на жените. Във всички четири общности, които посетихме жените представляваха повече от една трета от участниците в съветите, а на места и повече. Някои от тях са президенти на съветите и на *коконите*, в които те се обединяват. Една от причините, които нашите домакини изтъкнаха за тази

Жените са тези, които крепят общността като такава – те съхраняват традициите, те пазят идентичността, те се опитват да научат

ситуация е, че основна цел на обществените съветите е да подобрят условията, в които живее дадена общност, а именно жените са тези, които са най-ангажирани с това. Другата причина е, че жените са тези, които крепят общността като такава – те съхраняват традициите, те пазят идентичността, те се опитват да научат следващите поколения да обичат корените си. А за да ги има следващите поколения, трябва да се подобрят условията на живот, да се намали майчината и детската смъртност, да се подобри качеството на здравеопазване и т.н.

Представители на Обществения съвет в Небах

Постигнатите резултати определено са налице: в Ла Барокия е издействана още една линейка, която е собственост на Обществения съвет и гражданите не заплащат за нейните услуги; в Небах местната болница е подобрила значително работата си и е започнала да обслужва дори най-отдалечените села, като третира по един и същи начин своите пациенти, независимо от техния произход

Общностният мониторинг на здравните услуги

Основната цел на посещенията в четирите общини бе да сравним начините, по които се организира общностен мониторинг на здравните услуги в Гватемала, България и Македония. И в трите държави този иновативен вид наблюдение и оценка се прави по метода на т.нар „социален одит“ или „общностна анкета“, разработен от проф. Абхжит Дас, който предполага активно участие на местните общности в определянето, провеждането и анализа на основните изводи от мониторинга на предоставените здравни услуги, както и последващо застъпничество за разрешаване на откритите пропуски. Оказа се, че тази обща методологическа основа се реализира по различни начини в трите държави. Колегите от CEGSS в Гватемала работят в общности, които вече са постигнали ниво на самоорганизираност над средното. Те използват гражданските структури, установени чрез Закона за гражданското участие – обществените съве-

ти и комисиите по здравеопазване към тях, като повишават техния капацитет за по-добра информираност относно стандартите за здравни услуги на местно ниво, мониторинг на предоставените здравни услуги и местно застъпничество (включително – установяване на контакти с институции на национално ниво за постигане на местните искания). Постигнатите резултати определено са налице: в Ла Барокия (Зона Рейна) е издействана още една линейка, която е собственост на Обществения съвет и гражданите не заплащат за нейните услуги; в Небах местната болница е подобрила значително работата си и е започнала да обслужва дори най-отдалечените села, като третира по един и същи начин своите пациенти, независимо от техния произход; в Тектитан е получено дарение с медикаменти и гражданите вече не ги заплащат... Малки успехи, които имат голямо значение за живота на местните хора и за качеството на здравните услуги, което те получават.

Общностният мониторинг на здравните услуги

В България, в много от местата Амалипе работи с общности, които не са организирани. Затова и значителна част от първоначалните усилия са за мобилизиране на общността и изграждане на социални структури в нея. Така напр. цялостната дейност по общностен мониторинг се подпомага от Център за развитие на общността (ЦРО), в който работят по двама общностни модератори – във всяка община, в която се организира общностен мониторинг се създава и ЦРО, което не е завършена структура, а тепърва се изгражда. Във всяко по-голямо населено място в съответната община функционира Клуб за развитие на общността, както и доброволчески групи (младежки, женски, лидерски).

Тези структури организират ежеседмични дейности, които са в интерес на цялата местна общност и в тях се включват представители на цялата местна общност: напр. почистване на кварталите, информационни кампании (по здравни, образователни и други въпроси), отбелязване на календарни празници, общностни дискусии (относно ранните бракове, ромската история и култура и др.). Създадените структури организират провеждането на общностен мониторинг като въвеждат в него най-активните части на местната общност. Впоследствие те организират и застъпничеството на местно ниво за подобряване на предоставяните услуги. Освен това Амалипе организира зас-

тъпнически дейности на национално ниво, чрез които допълва и подкрепя местното застъпничество, провеждано от Центровете за развитие на общността. Така констатациите, до които достигат общностните анкети дават тласък за промяна на политиките по предоставяне на здравни услуги, което в голямата част от случаите е необходим контекст за подобряване на качеството на предоставяните услуги.

В България, в много от местата Амалипе работи с общности, които не са организирани.

Център Амалипе

Велико Търново 5000
ул. Христо Ботев 13, ет.1
Тел: 062-600-224
Факс: 062-600-224
Имейл: center_amalipe@yahoo.com

Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе" е водеща ромска организация, която работи за равноправно интегриране на ромите в българското общество. Организацията играе централна роля в организирането на ромското гражданско движение и реализира застъпнически дейности за интеграция на ромите пред държавните институции. Център "Амалипе" е член на НССЕИВ (от началото на Съвета през 2006 година) и на Управителния съвет на ЦОИ-ДУЕМ. Председателят на организацията Деян Колев е избран за представител на ромските НПО в Комитета за наблюдение на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси". Център "Амалипе" е и единствената одобрена ромска организация със статут на наблюдател в Комитета за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка.

www.amalipe.com

Вместо заключение

Поглеждайки назад имахме чувството, че сме прекарали в Гватемала само няколко дни. Тръгнахме си заредени с много идеи, обнадеедени от успехите, които са успели да постигнат нашите колеги, независимо от условията, при които работят. Тръгнахме си и с идеята, че това което видяхме ние в рамките на десетдневния си престой, трябва да го видят и нашите общностни модератори, както и ние да покажем пък това, което нашите общности са успели да постигнат... въобще поле за много съвместна работа оттук нататък.

Снимка: Raphael Zepeda, CEGSS, Guatemala